

Megkezdődött a X. nemzetközi összehasonlító jogi konferencia

Megnövekedett a jog-összehasonlítás elméleti jelentősége: mind hatékonyabban segíti elő a jog természetének mélyebb megismerését, a jogi jelenségek sokoldalú és alapos tanulmányozását — mondotta **Markója Imre** igazságügy-miniszter szerdán a Magyar Tudományos Akadémia dísztermében; a X. nemzetközi összehasonlító jogi kongresszus megnyitóján. **Charls Hamsonnak**, a nemzetközi összehasonlító jogi akadémia elnökének bevezető szavai után emelkedett szólásra, s a kormány nevében köszöntötte a 60 országból érkezett szaktekin-télyeket, a jog-összehasonlítás művelőit.

Mint mondotta, nagy meg-

tiszteltetés számunkra, hogy a világ jogászaival e négy-évenként esedékes nagy találkozókat ezúttal Budapesten — első alkalommal szocialista országban — tartják meg. A tanácskozás jelentőségéről szólva kiemelte: a jog-összehasonlítás az utóbbi 3 évtizedben vált olyan tudományá, amely társadalmi igényeken alapul, s amely a különböző berendezkedésű államokban egyaránt szolgálja a gazdag és változatos jogi eszközár megteremtését, éppúgy, mint a nemzetközi együttműködést és összefogást valamennyi nép javára, az egész emberiség boldogulására.

Hangsúlyozta, hogy szocialista jogtudományunk és

jogásztársadalmunk elméleti és gyakorlati téren is támogatja mindazokat a haladó mozgalmakat, törekvéseket, amelyek a békés egymás mellett élés politikája alapján a nemzetközi összefogás szemléletének és gyakorlatának erősödését szolgálják. Ilyennek ítélik meg a jog-összehasonlítás nemzetközi mozgalmát is, ezért aktívan közreműködünk tudományos céljaink eléréséért.

Ezután a nemzetközi összehasonlító jogi akadémia munkájáról számolt be **Ro-lan Drago**, a társaság főtitkára, majd **Szabó Imre** akadémikus, az MTA Állam-és Jogtudományi Intézetének igazgatója vázolta a hazai jog-összehasonlító tevékenység új eredményeit. Az MTA dísztermében megtartott plenáris ülésen köszöntötte a több mint 700 résztvevőt **Vajay Szabolcs**, az UNESCO képviselője is. Az elnökségben foglalt helyet a többi között **Szentágothai János**, az MTA elnöke, **Szakács Ödön**, a Legfelsőbb Bíróság elnöke és **Szijártó Károly** legfőbb ügyész.

A kongresszusi küldöttek délután nyolc szekcióban folytatták a munkát. Az öt-napos tanácskozáson összesen 44 napirendre tűzött témát tárgyalnak meg. Munkabizottság foglalkozik a jogtörténeti kérdésekkel, továbbá a polgári jog, a kereskedelmi jog, az alkotmány-jog, az államigazgatási jog és a büntetőjog fejlődésével. A szakemberek áttekintik: milyen lehetőségek vannak a számítógépek alkalmazására a jogtudományban, szót váltanak az információról és az adatszolgáltatásról, továbbá az orvosok polgári jogi felelősségéről. (MTI)

Tanuljon-e a munkás?

Hosszú évek óta tartó vita — esetenként szikrázó véleménykülönbségekkel tarkítva —, hogy tanuljon-e a munkás, vagy ne? Lehet, hogy ez sokak számára meglepően hangzik, mégis tény: vannak, és nem kevesen, akik megkérdőjelezik a korszerűnek nevezett munkásműveltség célszerűségét, sőt azon a véleményen vannak, hogy amíg például az iparban, a fizikai munkások csaknem fele különösebb képzettséget nem igénylő kisegítő tevékenységet végez, addig igazán nem kell kétségbeesni ama másik statisztikai adat olvastán, hogy a népgazdaság anyagi ágában dolgozó fizikai foglalkozásúak 40 százalékának nincs általános iskolai végzettsége, műveltsége.

Sőt — sorakoztatják tovább az érveket — könnyen belátható, hogy a képzettség és a szaktudás nélkül végezhető segéd- és betanított munka rangja a következő évtizedekben sem csökken, s ha ezt valaki netán nem hiszi, akkor bizonyítékként újabb adatok következnek. Hogy például: majd másfél évtizeddel ezelőtt, 1964-ben a munkások 44 százaléka foglalkozott kisegítő tevékenységgel, s ez az arány alig csökkent. Aztán: az átfogó gépesítés hiánya miatt az iparban anyagmozgatási és raktározási tevékenységet végzők száma az elmúlt öt évben növekedett (1972-höz képest 7 százalékkal). A betanított munkások aránya ugyanebben az időszakban változatlan maradt, sőt a legfrissebb adatokból az is kiderül, hogy szakképzett munkások tömegei dolgoznak egyszerű betanítást igénylő munkakörökben.

S egyébként is: manapság

— s már jó ideje — inkább a praktikus létszám gondok okoznak gyöttrő fejfájást; legfőképpen a segéd- és betanított munkások, vagy azok hiánya, akik a kisegítő folyamatokon dolgoznak. Az elmúlt ötvenes tervidőszakban üzembe helyezett beruházásoknál és nagyobb szabású rekonstrukcióknál (például a textiliparban) elsősorban az alapvető termelőfolyamatokat gépesítették és a kisegítő tevékenységek létszám-szükségletét gyakorlatilag nem csökkentették.

De még az efféle tények sem cáfolják annak igazságát, hogy a munkások műveltsége — gazdasági tényező. S hogy a munkaerő-gondok jobbára a munka-minőségének javításával segíthetünk. Ez pedig elsősorban a képzettség függvénye. A szakképzettség, és a szak-képzettséget megalapozó általános műveltségé.

Igaz ugyan, hogy az iparban foglalkoztatott fizikai munkások csaknem fele képzettség nélkül is végezhető kisegítő tevékenységet végez. De ebből az is következik, hogy ezt a munkástömeget ma még lehetetlen hatékonyan, gazdaságosan foglalkoztatni, mert ehhez hiányzik a műveltségük, és az erre épülő szakmai képzettségük. Másképpen fogalmazva: az iparban dolgozó fizikai munkásság fele az a tömeg, amely potenciális munkaerő-tartalékként kezelendő. Persze, nem olyan gazdaságban, ahol — perdöntő érveként emlegetik — még jó ideje szükség van a képzetlenekre, az alacsony iskolázottságokra, mert az erőteljes műszaki fejlesztés, a technikai korszerűsítés, a magas fokú gépesítés távoli lehetőség.

Mi tagadás: az ellenérvek vég nélkül szaporíthatók. Hogy mennyi bennük a realitás, az persze külön és hosszadalmas vitát érdemel. Az viszont vaskos és vitathatatlan realitás, hogy jó harminc évvel azután, hogy megjelent a dolgozók iskoláinak létrehozásáról és működtetéséről szóló törvény, a fizikai foglalkoztatottak megdöbbentően nagy hányada a minimális műveltséget jelentő általános iskolai végzettség nélkül dolgozik. Vagyis: éppenséggel a betűvetést ismerik, elemi fokon olvasnak, számolnak. S persze, ennek megfelelő a gondolatviláguk, és fogékonyságuk, sőt: hajlandóságuk a sokat — és mindig csak óhajtott módon — emlegetett korszerű, szervezett és fegyelmezett munkavégzésre.

Egyszerűen: lehet vitakozni a munkásműveltségen, ám időnként azon sem ártana elgondolkozni, hogy több száz ezer, éppenséggel írni, olvasni tudó emberrel ugyan hogyan, miként lehet magas színvonalon működő gazdaságot teremteni? Úgy és addig semmiképpen, amíg nem sikerül egészen más munkakörülményeket és feltételeket teremteni. Olyan körülményeket, amelyek között a műveltebb, szakmailag képzetlenebb munkás lényegesen többet és jobbat produkálhat és többet kereshet, mint például a hat általánost végzett, szakképzetlen segédmunkás. Mert egyelőre gyakran ennek épp az ellenkezője tapasztalható. S csak az ilyesfajta összefüggések felismerésével, s az ezekből adódó logikus következmények érvényesítésével remélhető, hogy gyorsabban és jelentős arányban csökken majd az iskolázatlan és szakképzetlen munkavállalók száma. S akkor talán könnyebben és gyorsabban megy majd a továbbképzés is — amiről mel-

lesleg egy majdnem légüres térben lógó kormányhatározat intézkedik —, s talán megszabadulnánk egy felesleges és értelmetlen vitától is.

Sőt: netán még a műszaki fejlesztés üteme is gyorsítható lenne — közvetett módon. Végére is: az sem rossz megoldás, ha egyre kevesebben lesznek, s végül elfognak azok, akik vállalnak a szakképzetlen, az alacsony szintű ismeretekkel is ellátható munkát. Kényszerhelyzet lenne? Igen! De olyan kényszerhelyzet, amely előbbre vinné a gazdaságot. Ilyesmire volt már példa a világ gazdaságtörténetében...

Vértés Csaba

OTP-tájékoztató

Októbertől öt forint a totó- és a lottószelvény

A lakossági takarékos-ság, a lakásépítkezések támogatásának eredményeiről, a tanácsok pénzgazdálkodásáról adott beszámoló, valamint a totóban és a lottóban tervezett változásokat ismertette az Országos Takarékpénztár szerdai sajtótájékoztatóján Szirmai Jenő vezérigazgató.

A lakosságnak még soha sem volt ennyi pénze a takarékból, mint most. A betétállomány az első felévi 9,3 milliárdos növekedéssel meghaladja a 117 milliárd forintot. A betétkönyvek száma mintegy 200 ezerrel gyarapodott, s eléri a hatmilliót. A kamatozó betétek összege 4,7 milliárdal nőtt, kétszer annyival, mint 1977 első felében. Változatlanul nagy az érdeklődés a gépkocsi-nyereménybetét iránt, fél év alatt 600 millióval, tízmilliárd forinttal nőtt az állomány. Népszerű a legújabb takarékos-sági forma, a takaréklevél, amelyből az idén 45 ezret váltottak. Ezzel együtt 158 ezer takaréklevélben több mint 2,4 milliárd forintot tartanak nyilván. Az ifjúsági betét mintegy 330 millióval növekedésével elérte a 2,7 milliárd forintot. Újdonság, hogy ma már egyes vállalatok is helyeznek el nyereség-alapjukból takarékbetétet fiatal dolgozóiknak az ifjúsági tőrsz-gárda kialakítása érdekében. A dolgozók kisbankjai, a KST-k több mint 1 millió tagot számlálnak, fél év alatt 2 milliárd forintot gyűjtöttek össze. Az idén 196 KST alakult már termelőszövetkezetekben is és több helyen megkezdtek kísérleti jelleggel a két éves lejáratú KST-k szervezését.

Az OTP fél év alatt 4,4 milliárd forint hitelt nyújtott lakásépítésre és vásárlásra. A vállalatok változatlanul támogatják dolgozóik lakásépítkezését, amelyre az idén 1 milliárd forintot fordítottak.

A tanácsok költségvetési bevételei az év első felében elérték a 26 milliárd forintot. A működési és fenntartási

költségek, a felújítási ráfor-dítások megközelítették a 25 milliárd forintot. Az adatok azt igazolják, hogy a tanácsok és intézményeik költségvetési gazdálkodása kiegyen-súlyozottabb volt, mint a múlt év azonos időszakában.

A vezérigazgató bejelentette, hogy a pénzügyminiszter rendelkezése módosítja a népszerű totó- és lottójáték feltételeit. Felemelik a szelvények árát, csökkentik a lottó telitalálat nyereményalapját.

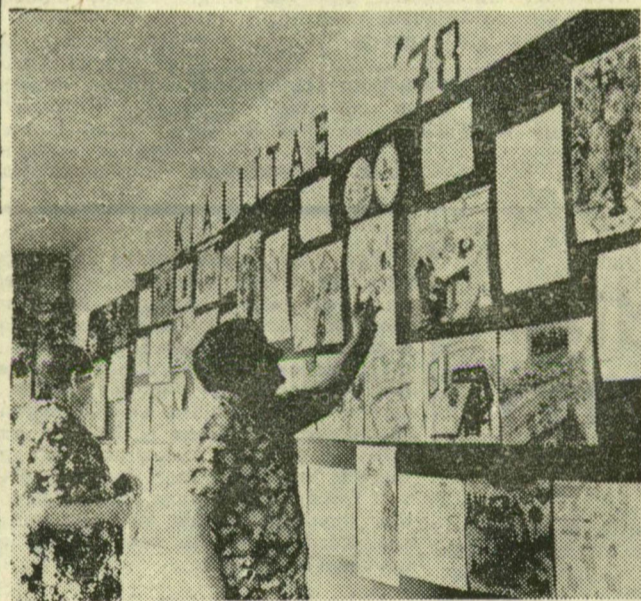
A rendelkezés értelmében a 40. játékévtől, október 6-tól a lottóban, a totóban október 8-tól a szelvények ára 5 forint lesz. Az iker lottószelvények ára 10 forint, az előfizetéseké pedig — attól függően, hogy négy- vagy öt-hetes a hónap — 20, illetve 25 forinttal emelkedik. A négyhasábos totószelvényeket 10 forintért, a hathasábosokat 15 forintért hozzák forgalomba. A bevétel növekedésével arányosan nő a nyeremény-alap is, amelynek felosztásán szintén változtatnak, annyiban, hogy az ötitalalatosokét csökkentik, viszont ezzel az összeggel a négyeseket növelik. Egy telitalalatos szelvény esetén a főnyereményre a nyereményalap 10 százaléka, a négyesekre a 40 százaléka, a hármasokra és a kettesekre 25—25 százaléka jut. Ha több ötitalalatos szelvény van, akkor azok a nyereményalap 15 százalékán osztoznak, a négyesek az alap 35 százalékát kapják. Ha nincs telitalálat, a négyitalalatosok között osztják el a nyereményalap 50 százalékát. Mindkét játékra érvényes az új rendelkezés, amely szerint az egy szelvényre jutó 10 forinton aluli nyereményeket nem fizetik ki, illetve a teljes összeg az előző osztály nyereményalapját növeli. Változás az is, hogy a lottó jutalom-sorsolás-nál — a húzások gyorsítása érdekében — elektronikus számítógép bevonásával húzzák a nyerő szelvényeket. (MTI)

Film — munkásokról

Hétköznapok és ünnepek, munka és pihenés, emlékek, tervek, konfliktusok — a munkások életéről, mindennapjairól készit, sugároz dokumentumfilmeket a Magyar Televízió. Augusztus 31-én kezdődik A kötekedő című ötrészes sorozat, amely munka közben mutatja be az embereket, a termelés, a jó köz-

érzet, a munkafegyelem, a rendezett munkakörülmények kérdéseit érintve. A Szalkai Sándor irányításával dolgozó forgatócsoport felkereste a Borsodi Hőerőmű, az Egyesült Vegyiművek dolgozóit, s a film a munkások véleményét, konfliktusait, gondjait beszéli el.

Két ablak és egy faág

Részlet a kiállitásról

A folyosó falán rajzok és festmények díszlenek. Az egyiknek két ablak és egy faág látható: ennyit lát ablakból, aki festette, dr. Bánó Magdolna, a szociális otthon gondozója. Egy másikon kis asztal két székekkel. Ágyban fekvő béna asszony szeme ennyit fog be a nagyvilágból, Sasfalvi Mihályné ezt rajzolta le merev ujjakkal ágyban fekve.

Szegeden 370 idős ember a szociális és napközi otthonok lakója. Részükre terveztek az otthonok vezetői hasznos és szórakoztató elfoglaltságot, rajzolják le életüket, környezetüket, fiataliságukat. Az eredmény szinte csodálatos volt: hetven-nyolcvanéves öregek fogtak kézbe színes ceruzát, festékét és biztos kéz-

zel rajzolták meg azt az 52 képet, ami most a petőfitelepi szociális otthon folyosóját díszíti. A legidősebb alkotó Szűszner Lajos 82 éves. Pavletti János és Francz Hermina — mindketten közel a nyolcvanhoz — a kép mellé verset is írtak.

Gyermekrajzok is szerepelnek a kis házi kiállításon, a gondozónők apróságai — legkisebb a 6 éves Barna Jancsika — úgy festették le a néniket, bácsikat, ahogyan ők látják őket. S hogy az öröm teljes legyen, közös szűrőszízzel eldöntötték, hogy a három első díjat Pavletti János, Kósa Károlyné és dr. Szabados Margit, a gyermekeknek pedig Kajtár Beáta, Kocsis Ibolya és Rácz Attila kapja.

Nőküldöttség érkezett a Szovjetunióból

A Magyar Nők Országos Tanácsának meghívására szerdán egyhetes látogatásra hazánkba érkezett a Szovjet Nőbizottság delegációja, **Unt Inge Erihovná**nak, a Szovjet Nőbizottság tagjának vezetésével. A vendégek tájékoznak a lányok, asszonyok élet- és munkakörülményeiről, s tanulmányozzák a társadalmi szervezetek ifjúságvédelő szerepét.

Kender és gépesítés

Tegnap Szegeden, a Technika Házában folytatták tanácskozásukat az első nemzetközi kenderkonferencia résztvevői. Tárkány Szűcs Sándor, a Szegedi Kendertermesztési Rendszerközpont vezetője a rostkender termesztése Magyarországon címmel tartott vitaindító előadást.

A nagyüzemi mezőgazdaság kialakulásával lehetővé vált a kender termelésének jobb szervezése, az agrotechnika korszerűsítése és a gépesítési színvonal javítása. Ennek eredményeként az utóbbi években megjavult a kendertermesztési kedv is. A gépesítés azonban sokáig nem követte a természet és a feldolgozóipar igényeit. Rostkender az ország szántóterületének csak 0,2 százalékán természetesen a gazdaságok. A hazai géppártás nem is vállalkozhatott olyan

kenderbetakarító gépsor kialakítására és fejlesztésére, melyből legfeljebb ötvenként van száz darabra szükség. Indokolt, hogy a nagyobb kendertermesztő országokkal létesítsünk kapcsolatot, gépeiket importáljuk. A mi körülményeink között legjobban a szovjet gyártmányú gépek váltak be. Ma már elmondható, hogy a betakarítás nehéz fizikai munkája 90 százalékban gépesíthető.

A konferencián a magyar kutatókon és természeti szakembereken kívül szovjet, svájci, lengyel, román és bolgár előadók is beszámoltak hazájuk kendertermesztésének helyzetéről. Ma, csütörtökön a résztvevők Mártélyra, a Fürst Sándor Termelőszövetkezetbe látogatnak, ahol munka közben tanulmányozzák a betakarítás gépeit.